provincie Drenthe

Werken aan de Drentse biodiversiteit in uw eigen omgeving

Draaiboek voor initiatiefnemers

Werken aan de Drentse biodiversiteit in uw eigen omgeving

Draaiboek voor initiatiefnemers

Bruin zandoogje

Braam

Knollathyrus

Colofon
Dit is een uitgave van de provincie Drenthe 2020
Foto's: Gijsbert Six en Hans Dekker

Bloeiende berm in de gemeente Hoogeveen

Werken aan biodiversiteit past ons allemaal. Gelukkig nemen steeds meer mensen initiatief om hun steentje bij te dragen, ook in hun eigen omgeving. Dit beknopte draaiboek helpt u een stukje op weg om te komen tot een meer ecologisch beheer van openbaar groen, zoals bermen en slootkanten. Veel succes!

1 Initiatieffase

Doel: Organiseren, kennis vergaren en draagvlak verkrijgen

Oprichting werkgroep
Als je een initiatief neemt, zoek er dan minimaal twee personen bij om zitting te nemen in een werkgroep voor je eigen dorp, streek, wijk of straat.

- Begin met het verzamelen van kennis. Gluur bij de buren en leer van andere projecten in je omgeving. Bouw je kennis van de lokale biodiversiteit op, bijvoorbeeld van insecten, vogels, grassen en kruiden, struiken en bomen of zorg dat mensen met deze kennis meedoen aan het project.
- Zorg dat je het beheer en beleid van je eigen gemeente en zo nodig ook van andere gemeentes, de provincie en het waterschap in beeld krijgt. Met een goede voorbereiding is het gemakkelijker om draagvlak te verkrijgen en praat je prettiger met de beheerder van de openbare ruimte.
- Op de website www.heeldrenthezoemt.nl staan projectbeschrijvingen, waar werkgroepen inspiratie uit kunnen putten.

Lokaal draagvlak verkrijgen
- Ga aan de slag om draagvlak bij betrokken bewoners te verkrijgen en zoek steun bij dorpsbelangen, wijkverenigingen en andere overlegpartners.

Medewerking gemeente verkrijgen
- De werkgroep benadert de eigenaar/beheerder van de openbare ruimte waar het initiatief zich op richt en vraagt om medewerking te verlenen. Vervolgens tast je bij de beheerder af waar de mogelijkheden liggen en wat de randvoorwaarden zijn.
- De werkgroep onderzoekt de mogelijkheden tot samenwerking met andere instanties en analyseert de beschikbare subsidieregelingen.
- Benader ook de politiek verantwoordelijke bestuurders. Zij kunnen ervoor zorgen dat een project ook echt door gaat.

2 Verkenningsfase

Doel: Breng de mogelijkheden in kaart

Kijken wat er groeit en bloeit in de berm

Bloeiende berm in de gemeente Borger-Odoorn

Inventariseer de mogelijkheden om je project tot uitvoering te brengen. Doe dat samen met:

- Leden van de werkgroep
- Vertegenwoordiger(s) gemeente
- Deskundigen (b.v. medewerker van Landschapsbeheer Drenthe of een ecologisch hovenier)
- Plaatselijke agrariërs (in geval van aanliggende agrarische percelen)

Hoe inventariseer je?

- Maak een rondgang door het dorp en het buitengebied of door de wijk of straat. Hierbij worden alle mogelijkheden ter verbetering van de biodiversiteit geïnventariseerd.
- Houd een inloop in een dorpshuis o.i.d. om ideeën en draagvlak te peilen. Laat voorbeelden van gerealiseerde projecten uit andere dorpen zien (foto's of een presentatie). Vraag om ideeën in te brengen.
- Informeer bij de Werkgroep Monitoring van het Bermberaad (info via k.uilhoorn@drenthe.nl), of bij anderen die het kunnen weten, welke bijzondere planten er nu al groeien in bermen en taluds van je werkgebied of welke vlinders en andere dieren er leven.
- Raadpleeg ook de Netwerkkaart op de website www.heeldrenthezoemt.nl

Mogelijkheden tot verbetering van de biodiversiteit zijn:

- Het inzaaien van bloemrijke stroken of vakken met inheems materiaal
- Ecologisch beheer van bermen:
  - Minder vaak maaien
  - Afvoeren van het maaisel
  - Het laten ontstaan van ruigtes
  - Aanplant van biologische bloembollen
- Ontwikkeling van ondergroei
- Aanplant van inheemse struiken en bomen, vooral van bloeiende en vruchtdragende soorten die hier thuishoren
- Leg takkenwallen aan en laat dood hout liggen
- Hang nestkasten voor vogels en/of vleermuizen op

Houd ook rekening met beperkingen zoals de aanwezigheid van speelvelden en hondenuitlaatgebieden, de verkeersveiligheid, beperkingen bij het te voeren beheer, etc. Niet overal is alles mogelijk. Laat je blik ook gaan over het maatregelenpakket van het landelijke draaiboek eikenprocessierups. Ook voor de bestrijding van deze rups wordt het versterken van de biodiversiteit ingezet (https://processierups.nu/veelgestelde-vragen).

3 Planfase

Doel: Maak je plan concreet

Bloeiende berm in Spier

Ga aan de slag om je projectidee verder uit te werken. Denk daarbij aan:

- Locatie(s)
- Afmetingen en oppervlaktes
- Wensbeeld
- Inrichting
  - Welke materialen moet je aanschaffen?
  - Welke inrichtingstechnieken/methoden ga je toepassen?
  - Wie doet wat bij de inrichting?
  - Kosten
- Beheer (indien van toepassing)
  - Wie doet wat?
  - Maak duidelijke afspraken met de beheerder
  - Kosten

Tip: Zelfwerkzaamheid vergroot de kans op medewerking. Aan de andere kant moet het vrijwilligerswerk wel behapbaar zijn, ook op de langere termijn.
Vraag vervolgens officieel toestemming aan bij de beheerder, eventueel in combinatie met aanvraag voor subsidie. Het plan moet aansluiten op het beleid van de gemeente.

4 Uitvoeringsfase

Doel: Van plan naar werkelijkheid

Valkruid

Inzaaien van een berm in Benneveld

Nu wordt het tijd om je plan uit te voeren. Volg de volgende stappen:

- Zorg ervoor dat er een trekker (projectleider) voor het project is benoemd. Deze werkt op basis van het gezamenlijk opgestelde plan.
- Bestel zaadmengsels of plantgoed met de juiste omschrijving. Inkopen kan via de gemeente of Landschapsbeheer Drenthe.
- Organiseer een gezamenlijke werkdag met een feestelijke opening.
- Hou rekening met gemeentelijke voorwaarden zoals de verkeersveiligheid.
- Licht lokale media in zodat zij bij de start aanwezig zijn. Nodig hierbij ook de verantwoordelijk wethouder uit.

5 Beheerfase

Doel: Zorgen voor blijvend resultaat

Als je gestart bent moet de vaart erin blijven om gezamenlijk bepaalde doelen te behaleen, ook op de lange termijn.

- Zorg voor uitvoering van het beheer volgens het beheerplan van de gemeente en/of werkgroep.
- Deel je successen met de beheerder en bewoners
- Hou de ontwikkeling van flora en fauna goed bij (monitoring). Gebruik bijvoorbeeld zoekkaarten.
- Blijf flexibel en stuur zo nodig je plan en het dus het beheer bij.

Communicatie

Doel: Draagvlak voor je project ontwikkelen. Zorg dat velen er blij van worden.

Communicatie over goed bermbeheer is nodig voor draagvlak

Het is erg belangrijk om in alle fasen goed en open te communiceren met betrokken bewoners en aanliggende gebruikers en eigenaren.

- Maak duidelijk waarom het project van belang is. Geef goede informatie en vraag om goedkeuring. Meld regelmatig over de stand van zaken en de bereikte resultaten.
- Hou de lijntjes met gemeente kort door informatie en adviezen uit te wisselen .
- Zorg voor blijvend politiek draagvlak. Hou goed contact met wethouder en gemeenteraadsleden. Nodig ze eens uit een kijkje te komen nemen.
- Informeer burgers die niet bij het project betrokken zijn eventueel via de lokale pers. Denk ook aan ROEG TV.
- Stimuleer bewoners om aandacht te besteden aan het insecten- en vogelvriendelijk maken van hun tuin.
- Vergeet niet om de jeugd erbij te betrekken.
- Kijk ook op www.heeldrenthezoemt.nl voor meer inspiratie en ideeën

Subsidies

Doel: Verkrijgen van voldoende geld om het project uit te voeren

Zowel bij de gemeente als bij de provincie Drenthe zijn er mogelijkheden:

- Gemeente: fonds burgerparticipatie, dorps- of wijkbudget (varieert per gemeente), mogelijkheden voor aanschaf materialen via streekbeheer van Landschapsbeheer Drenthe.
- Provincie: subsidieregeling groene bewonersinitiatieven Drenthe (minimaal € 1000)
- Prins Bernard Cultuurfonds Drenthe
- Sponsoring door lokale bedrijven

Praktische zaken

Kosten

Voorbeelden van voorbereidende werkzaamheden:
Frezen: € 2,50 per m².
Verwijderen graszode (0-50 m²) : € 4 per m²

Materialen

Zaadmengsel

Per vierkante meter is 1 gram nodig. Minimale afname is 100 gram.

Drentse mengsels	100-499 gram per 100 gram	>500 gram per 100 gram
Akkerbloemenmengsel	€ 21	€ 19
Bloemenmengsel voedselarm tot schraal	€ 70	€ 53
Bloemenmengsel matig voedselrijk	€ 53	€ 42
Bloemenmengsel vochtig tot nat	€ 68	€ 52

Bomen en struiken

Inheems bosplantsoen: € 0,95 p st
Fruitbomen: ca. € 25 p st

Nestgelegenheid

Insectenhotel: € 100-500 p st
Mezenkast: € 15 p st
Bouwpakket mezenkast voor kinderen : € 5 p st
Spreeuwenkast: € 20 p st

Overig

Printkosten: € 0,10 per A4 (ook lokaal te sponsoren voor weinig geld).
Aanschaf scherp zand (voor mengen zaad) € 2 per zak 25 kg.
Handgereedschap kan in bruikleen worden verkregen via Landschapsbeheer Drenthe.

Alle prijzen zijn richtinggevend!

Dit draaiboek is opgesteld door Bert Dijkstra (Landschapsbeheer Drenthe) en de enthousiaste vrijwilligers: Charles Houx, Joop Verburg en Gijsbert Six.

Meer informatie? Kijk op www.heeldrenthezoemt.nl

Margriet in bloei in een berm op het bedrijventerrein Buitenvaart bij Hoogeveen